Kadunud tütar

ehk

salaurka ohwer.

Jutustus Tallinna elust.

Kirjutanud Kiwilombi Ints.

Tallinnas, 1922 a.
K. Brandies'i raamatukaupluse kirjastus.

K. Brandies'e raamatukauplus

Tallinnas, Suure Tartu m. № 22.

∘∘○○○∘∘

Kirjastus ja ladus olevate raamatute nimekiri.

Vaimulikud raamatud.

M. I. Eisen. Kodune lauluraamat. Kristlikkudele peredele. Hind 20 mrk.

I. Bergmann. Uued vaimulikud laulud. Hind 26 m.

Kodune Jumalateenistus. Palve raamat nädala ja teiste aegade palvetega. Hind 20 mrk.

Viimne kohtu päev ja igavene aeg. Hind 20 mrk.

Haigevoodi Jeesuse jalge ees. Hind 15 mrk.

Nooresoo kirjavara.

Karl Evald. Kahejalgne. Hind 15 mrk.

Isamaa sôda. II. Vangipõlv Venemaal 1812—1814. Hind 15 mrk.

Laste raamatud.

I. Sommer. Laste jõulu jutud. Hind 5 mrk.

E. L. Rass. Kullakedrajad. Hind 10 mrk.

Kaks kure kingitud kotti. Hind 15 mrk.

Kuke ABD raamat lastele. Hind 20 mrk.

Richard Kivit. Minu raamat. Piltidega lastele. H. 125 m.

Kadunud tütar

ehk

salaurka ohwer.

Jutustus Tallinna elust.

Kirjutanud Kiwilombi Ints.

Tallinnas, 1922 a.
K. Brandies'i raamatukaupluse kirjastus.

W. Ehrenpreis'i trükk, Tallinnas

Tütre kadumine.

Kitsas oli toakene, milles elas Willem Haab oma abikaasa Alma ja tütre Hildaga, kuid seda suuremat waikist mõnusust pakkus ta õhtuil, kui kogus kokku perekond töölt — isa wabrikust ja ema passimast.

Täna oli ses kehwas pesakeses iseäranis elaw rõõm, sest õhtu eeli oli külasse tulnud naabri linnast onu Oskar, kes ka öösiks Haabade poole pidi jääma. Huwitawas jutuajamises ei pandud tähelegi kuidas lendas aeg ja kui korraga kell kaksteist pauku lõi.

Onu meelest oli nagu oleks kell ühe paugu rohkem löönud kui õigus ja ta sõnas:

„Kell lõi wist kolmteistkümmend . . . Kas te lugesite keegi?..“

„Heldekene!“ ehmus Alma, umbes neljakümne aastane naisterahwas, kelle näolt lugeda wõis, et leiwapaluke talle mitte muretalt kättesaadaw ei olnud. „Juba kesköö käes ja Hilda ei tule ikkagi weel koju!“

„Läks wast teaatri ja seal läheb etendus wahel, kui pikk [illegible] on, üle kella kaheteistkümne," rahustas onu.

„Ei," wastas ema. „Ta ütles, et ta läheb kinno."

„Kinos läheb ka wahel kauem weel, kui teaatris," rääkis onu edasi. „Mäletate weel, kui ma minewal korral siin käisin, ja kui meie kinost tulime, oli teaatres juba pime."

„Aga ta läks juba kell 7 ära."

„Noh, jalutas weidi enne wõi oli pilt nii ilus — jäi teist korda waatama."

„Niikaua ei ole ta kunagi olnud."

„Wõib olla, ongi juba teel. Hulk maad tulla ka."

Ema rahustas end ja jutt läks teiste asjade peale, kuid warsti näpistas jälle mingisugune tume aimdus õrna ema süda ja ta kartis:

„Kui talle wast mingi õnnetus ei juhtunud!"

„Mis talle ikka wõis juhtuda," kahtles isa. „Warasta talt midagi ei ole . . ."

„Aga noor tütarlaps . . ." algas ema.

„On ta seni oskand koju tulla, oskab nüüd ka," segas isa, kel onuga põnew jutt esil ja kellele ema hädaldamine segawana tundus.

„Kuri aeg, ilm . . ." jatkas ema.

„No ega's teda keegi ennast ikka ära warasta, nüüd tütarlaste rööwimisi enam ei ole ja ega's me Metsinimeste maal ela, kus inimeste nagu jäneste peale jahti peetakse, et aga maha tappa ja ära süüa! . ."

„Tänu Jumalale!" ohkas ema.

„No waat!" pidas isa asja lõpetuks ja pööras jälle onu poole.

Kuid juba ärewil ema süda ei saanud rahu.

„Aga wast juhtus mõni muu õnnetus — jäi hobuse wõi auto alla!"

Seda rääkides käis hirmu judin ema kehast läbi.

„Siis oleks ta ju koju toodud," arwas onu rahustades.

„Aga kui haigemaija wiidi?"

„Siis oleks wähemalt teatudki."

Jälle pöördus jutt muiale, kell näitas juba ühte, aga Hilda ei tulnud ikkagi weel.

Kell lõi walju, nagu otsustawa paugu.

Ema südame lõi mingisugune paha aimdus. Ja talle näitas, nagu oleks ta oma wiiwitamisega hiljaks jäänud, nagu oleks wõidud ära hoida häda-ohtu, kui oleks tõttatud.

„Nüüd on kindlasti midagi juhtunud!" närwilles ta. „Sa Willem, pead waatama minema!"

„Ja kuhu?"

„Wälja. Wast juhtud teda nägema."

„Kus mina teda otsida tean?"

„No küll on isa!" hädaldas ema. „Sinu pärast söögu wõi murdjad su lihase lapse ära ja sa ei tee wäljagi. . ."

„No, mis ma saan siin siis teha?" torises Willem, pehme loomuga, arg ja laisawõitu mehike.

„Mine politseisse ja teata, et Hilda koju ei ole tulnud!"

„Ja mis politseil sellega asja?"

Nüüd lõppes elumuredest närwiliseks muutunud ema kannatus:

„Ma lähen ise!"

„Mine," sõnas Willem rahulikult nagu oleks sellega terwe küsimus lahendatud.

Alma tõmbas suurrätiku ümber ja läks.

„Küll ta koju tuleb!" arwas onu.

„Kuhu ta ikka läheb," oli isa nõus. „Ja kas tead, mis me siis teeme?"

„Noh?"

„Peidame Hilda ära ja kui ema koju tuleb, las otsib ja ootab. . ."

„Ei maksa teda piinata," arwas onu.

Ja jälle kaldus jutt muude asjade peale. Mitte seda, et Willem oma tütart ei oleks armastanud, kuid ta oli noores eas ise palju kannatusi ja hädaohtu läbi elanud ning nende wastu ükskõikseks muutund ja nii ei tunnud ta oma südames siis ka praegugi tütre äraoleku üle piina.

Kuid aeg läks.

Onu, kes wahetewahel pilku tunnikella peale heitis, muutus ikka enam ja enam rahutumaks, ei tulnud ei Hilda koju ega Alma tagasi. Siiski ta suutis oma rahutust warjata ja Willem ei pannud muu pere äraolekut tähelegi.

Seal tuli wäike wahe jutusse. Ja kell lõi parajasti kolm. Kõwasti ja wäljakutsuwalt.

„Tohoo, juba kolm!" sõnas Willem. „Waja magama heita. Kuhu see Alma läinud?"

Kuid enne, kui onu wastata sai, tuli talle omale meelde ja ta küsis:

„Kas Hilda weel kodu ei ole?"

„Ei tea, kus ta on," wastas onu.

Nüüd muutus ka isa rahutuks ja tõusis üles.

Seal kuuldus wäljas kolin.

„Tulewad!" sõnas Willem ja istus maha.

„Üheainsa jalajäljed on," arwas onu.

„See on siis Hilda. Alma, waat, otsib kuni hommikuni!"

Kuid Willem eksis. Tulija oli Alma.

„Ei ole weel Hildat kodus?" oli ta esimene küsimine.

„Ei ole."

Jõuetult langes ema toolile.

„Kusagil ei ole!" rääkis ta nagu merehädaline.

„Kõik kinod ja teaatrid on ammu kinni. Politseist kuulati järele — kusagile haigemajasse teda ka wiidud ei ole!"

Nüüd ei leidnud ka hea onu enam trööstiwat sõna ja toakeses walitses rõhuw waikus.

Kuhu jäi Hilda?

Hilda oli kuueteistkümne aastane tütarlaps. Nägus ja õrnatundeline. Ta oli wanemate poolt saanud hea kaswatuse ja selle tõttu oli ta wiisakas ning sõnakuulelik.

Ta teenis Malki kübarategemise äris ja oli ainuke neiu seal, kellel mitte kawaleri ei olnud, kuna teistel neid üks ehk mitu oli. Selle tõttu waatasidki teised Hilda peale alandawa pilguga, kuid et Hilda kannatlik ja armas tütarlaps oli, siis ei rikkunud ta waheķord teiste kaasteenijatega ja nad olid äris kõik ühised sõbrannad.

Kas oli Hilda õnnelik? Ei, seda ta ei olnud, kuid ta ei olnud ka õnnetu, sest teda oli maast madalast õpetatud kannatama ja oma saatusega rahul olema.

Kuid iga naisterahwas on midagi naisterahwalikku. Ja et Hilda ise ehteid ja häid riideid kanda ei saanud, siis käis ta tihti kinos ja teaatris, et sellele näitelawalise ja näitelinalise ilususele kaasagi elada.

Wiimasel ajal sobis temaga ligemat tutwust keegi preilike, kes õige tihti kübaraid wormeerida laskis, ja kellel luba oli töötuas käia. Ja õige warsti omas ta Hilda usalduse.

Nad hakkasid kahekesi kinos ja teaatris käima.

Netty Kalk, nii nimetas ennast see preili, käis muidu riides õige hästi, kuid kui nad õhtul Hildaga kuhugi läksid, pani ta enese ka wõimalikult lihtsalt riide, et Hildat, kes kehw, mitte haawata ja järk järgult kindlamat ja püsiwamat sõprust saawuta.

Nii läks ligi kuu. Ühel päewal kinos ühte pilti waadates, kus uulitsatüdruk kõrgeks seltskonna daamiks tõusis, küsis Netty:

„Kas sa Hilda ei tahaks ka tõusta paremale järjele ja kanda ilusaid riideid?"

Hilda ohkas.

„See on wõimata. Nii wõib olla ainult pildi peal ja juttudes. Elus seda juba ette ei tule."

„Miks ei tule!" sõnas Netty. „Kui sa kellegile edasi ei jutusta, räägin sulle ise ühe tõeste sündinud loo."

„Ma ei räägi kunagi, mis keelatud, edasi."

„Noh, tea siis," algas Netty. „Mina ise olen maast madalast kõrgemale tõusnud. Mitte nii kõrgele, kui see selle pildi peal, kuid palju paremale järjele, kui sina. Sa tead, mul on palju ilusaid riideid, mul on raha . . . Eks tea?"

„Tean."

„Aga tead, et ma olin kord waene tüdrukukene, põrandapesia ühes wiletsas söögimajas. Mul ei olnud muud wara kui kaks särki ja üks kirju sitsikleit. Aga, näe, kas ma ei ole tõusnud?"

„Kallis Netty, ütle, kuidas?"

„Sinust ei saa ju järeltegijat!"

„Usu, Netty, kui sina juhatad — ma püüan!"

„Hea küll. Anna oma sõna, et sa nii teed nagu ma õpetan ja sa wõid ise hästi elada ja ka oma wanemaid aidata. Sa saad ise õnnelikuks ja teed teisi õnnelikuks. Ja täna saatust, et sul on kes sind niikaugele juhatab, mina aga jõudsin sihile pika waewa ja otsimiste läbi."

„Ma tänan sind, kallis Netty!" sosistas Hilda. „Ma tahan sulle eluaeg tänulik olla."

„Ei ole waja tänu," wastas Netty. „Minu kui sõbranna kohus on sind aidata. Sinu õnn, kui

sa selle aitawa käe wastu wõtad ja oma sõna annad nii talitada, nagu mina juhatan."

Hilda haaras Netty käe pihku, pigistas seda ja kinnitas:

„Ausõna! Ma teen nii nagu sa käsed."

„Wäga hea. Ma tulen homme. Kuid ära sa sellest kellegile ka oma kodus, sõnagi lausu."

„Ei!"

Hilda südames olid äratud lained. Ööselgi unenäos oli ta juba selle hiilguse keskel, mida näinud ta õhtul kinos.

Siis hoolitsen ma, et mu armas emake ei pruugi enam ennast tööga waewata ja et ka isa wanapõlwe puhkust maitsta saaks," mõtles ta endamisi.

Järgmisel päewal tuli Netty kübaraärisse.

„Küsi ennast paarikümne minutiks wabaks," ütles ta Hildale.

„Ei tea, kas proua lubab!" kahtles Hilda.

„Miks ta ei luba," wastas Netty. „Teised preilikesed tarwitawad niisuguseid wabakslubamisi palju enam, kui sina."

„Ma ei olegi weel end tööajal wabaks palunud."

„No, waat, siis on sul peaaegu nagu õigus. Mine ja küsi."

Hilda läks ja alandlik, nagu ta oli, kahkles ta eneses, kas äriproua teda wabaks lubab wõi mitte.

„Armuline proua, lubage mulle paarikskümneks minutiks wälja minna!" palus ta.

„Minge!" oli lühike wastus.

Rõõmsal näol teatas Hilda Nettyle, et teda lubatud ja nad astusid tänawale.

Nad jõudsid ühe toredama kohwimaja ette.

„Astume siia sisse!“ ütles Netty.

„Aga“ . . . kogeles Hilda.

„Ära puikle midagi. Mina maksan kõik!“

„Ma ei wõi lubada, et sa ennast minu pärast kulutad.“

„Rahusta ennast, kui ma su heale järjele aitan, küll sa siis mulle tagasi tasud.“

Netty lükkas ukse lahti ja lasi Hilda eel sisse.

Niisuguses kohas polnud Hilda enne käinud ja ta tuksatas. Kõik see oli nagu ta kinoski wahel näinud.

Nad wõtsid laua. Netty tellis kaks lõunat, paberit, sulge ja tinti. Kui lõuna lõppend, lasi Netty nõud ära wiia ja pani paberi ning tindi Hilda ette.

„Ja nüüd kirjuta, mis ma ette ütlen.“

Hilda wõttis sule kätte.

„Rahamehed!“ ütles Netty ette. „Kes kingib kehwale neiule wiistuhat marka. Teatada selle lehe talitusse „Hilda“ all.“

„Mis mõte sel kuulutusel on?“ küsis Hilda. „Missugune rahamees hakkaks tundmata inimesele kinkima wiistuhat marka?!“

„Aga kas sa sarnaseid kuulutusi enne lugend ei ole?“ küsis Netty.

„Olen küll.“

„No, siis kirjuta.“

„Aga kui ma alla kirjutan „Hilda," siis tunnewad teised ära."

„Ega's sina üksi Hilda ole. Aga minugi pärast kirjuta siis kuidagi teisiti. Noh, kirjuta „kehw neiu."

Hilda kirjutas.

„Soo. Siin on raha, wii nüüd see kuulutus „Päewalehte". Ma ootan sind seni siin."

„Aga . . ."

„Ära räägi midagi wastu, sa andsid oma sõna. Ehk kui sa just edasi wireleda tahad . . ."

„Anna andeks! Ma lähen!" palus Hilda, wõttis kuulutuse ja raha ning astus wälja.

Põksuwa südamega wiis Hilda kuulutuse lehte ja tuli tagasi. Seal tuli talle meelde, et ta kõigest kahekümneks minutiks wälja lubatud ja et sellest ajast juba üks minut üle.

„Nüüd ma saan tingimata riielda!" hädaldas ta, kohwimajasse sisse astudes.

„Ära karda!" naeratas Netty. „Küll mina muretsen. Istu."

„Ei ole enam aega!"

„Istu. Ma küsin sulle telefoni teel ajapikendust."

Hilda istus. Ja Netty läks telefoni juure.

Tagasi tulles seletas ta, et Hilda weel terwelt pool tundi ära olla wõib.

Netty tellis shokolaadi ja nad wiitsid weel aega kuni Hilda tagasi töösse pidi minema.

„Küll wõib ikka sel Nettyl palju raha sisse tulla, et ta nii raisata wõib!" mõtles Hilda.

Wiimase päewa sündmused olid ta pea nii segi ajanud, et ta liikus ja talitas nagu unenäos. Ja unenäod ise olid täis ilusat tulewast õnne.

Järgmisel päewal ilmus kuulutus. Hilda tundis, et ta punastab, kui teised ametiõed ajalehest kosjakuulutusi lugedes ka tema rahapalumise kuulutuse ette lugesid. Et mitte ennast ära anda, ajas ta midagi maha ja otsis seda tükk aega laua all.

„No niisugust hullu rahameest nüüd küll ei leidu, kes kohe wiis tuhat marka kingib!" arwas Ada.

„Miks ei kingi, kui neiu meeldib ja oskab wastu anda," wastas Walli.

„ . . . oskab wastu anda . . ." käis Hilda mõtetest läbi. „Aga mida?"

Ta oli mingisugusesse nõiakeerdu sattunud, millest mõistus aru ei saanud.

Sel õhtul ta Nettyga kokku ei saanud, kellelt seletust küsida ja selle tõttu piinasid teda kõiksugu mõtted. Kogu öö ei saanud ta magada. Ja kui uni peale tuli, siis erutasid teda unenäod. Kuid nüüd ei olnud need enam nii ilusad, hiilgawad, waid painajalikud koledad nii, et neiu ikka peaaegu higisena unepealt ärkas. Ka tikkusid mitmed unenäod korduma, muu seas kusagil kinos nähtud pilt, kus kurat waranduse eest kolm tilka werd nõudis. See kurat kiusas nüüd teda, aga niipea kui ta sõrme lõikama tahtis hakata, ärkas ta üles.

Hommikul tööle minnes oli ta roidunud, unine. Ja tema tööd raskendas weel kuumus, mida sünnitas kitsasse töötuppa suurtest akantest tungiw palaw päike.

Tema ametiõed märkasid seda ja tegid tema kohta pilkawaid tähendusi.

„Näe, meie Hilda käis üleeila wäljas ja täna on ta unine. Ega see head ei tähenda. Ju tal ikka mõni kawaler on, kes teda enam magada ei lase."

Hilda kuulis seda, punastas, süda põksus sees ja silmade ette kerkis see kurat, kes unenäos tema sõrmest kolm tilka werd tahtnud.

Õhtupoole tuli Netty.

„Palu weerand tundi wabaks ja mine waata, kas kuulutuse peale kirja on tulnud."

„Proua ei luba wast enam."

„Küll ta lubab."

„Ma üleeila olin kaua."

„Ehk anna siis kwiitung siia, ma toon ise ära," sõnas Netty.

„Oota. Mul on kwiitung ülijaki taskus, ma toon ära."

Ja Hilda pööras enese minekuks ümber, kuid Netty peatas teda.

„Tead, mis. Mine siiski, küsi proua käest luba, ma ei ole sugugi kehwa neiu järele rüdes. Mina wastutan. Mine, ära ole arg."

Ja Hilda läks, kawatses ennast peawaluga wabandada, kui proua põhjuse järele peaks küsima. Kuid luba anti seekord nagu ennegi ilma pikema jututa.

Netty ootas jälle samas kohwimajas kuni Hilda kirjade järel ära käis.

Kuulutuse peale oli ainult üks kiri ja see käis:

Austatud neiu.

Ärge mõtelge minust pahasti. Ma tean, et mitte igaüks niisugust kuulutust lehte ei pane. Ma olen rikas ja omale ülesandeks teinud kehwi aidata. Kui teie tõeste kehw olete ja mitte juhtumiste otsija, siis tulge kellegiga, kes teie kehwust tunnistada wõib T... tänawale majasse nr. 2-c õhtul kella $^1/_2$8-8-ni, mitte hiljem.

Austusega M...

„Oo, mina tean, kes see on!" hõiskas Netty. „Ma tunnen teda. Tema kaudu saingi ma heale järjele. Tead, mis. Ma tulen kaasa ja tunnistan, et sa tõesti kehw oled."

„Ma tänan!" rõõmustas Hilda. Kõik maailm tema silmis oli nagu mingisuguse uue iseäralise sära omanud.

„Tunda kohe, et aumees!" seletas Netty. „Muidu laseks üksi tulla ja kuhugi wõõrastemaija. Aga tema käseb just nimelt kahekesi tulla. Usud sa nüüd, et sul hea tulewik ees on?"

„Usun."

„Selle wiietuhandega wõid sa nii head ära teha, et sul kunagi enam rahamuret ei ole..."

„Aga nüüd pean ma tagasi tööle minema — kardan, jään jälle hiljaks," kipitses Hilda.

„Jah, mine peale," lausus Netty. „Küllap warsti tuleb aeg, kus sul enam hiljaksjäämist tööle karta ei pruugi. Aga kus me kohtame?"

„Ma tulen õhtul kell 7 wälja ja ootan sind Wiruwärawa mäel."

„Hea küll. Ütle kodus, et sa kinno lähed."
„Head terwit!"
„Nägemiseni."

Hilda jõudis punktipealt lubatud ajaks tagasi tööle.

„Waata Hildat," itsitasid ametõed. „Seni oli nii waik ja waga nagu wesi kinnikaswanud tiigis, aga nüüd hakkab õige hoogeti peale. Ai, ai, ai..."

Hilda ei pannud enam tähelegi. Ta uskus Netty sõnadesse, et warsti ei pruugi tal enam nende pilkamisi kannatada.

Ja nagu räägitud, tuli ta õhtul kell 7 kodust wälja, ütteldes et ta kinno läheb ja Wiruwärawa mäel Nettyt juba eest leides, sõitsid nad woorimehel T... tänawale, ausa rahalubaja M... juurde.

Nurjatuse wõrgus.

Isand M . . . oli wäga lahke mees. Mõlemaid naisterahwaid istuda paludes, kuulas ta ära Netty jutustuse Hilda kehwusest. Ja Netty oskas rääkida! Ta maalis ette Hilda elu täis kannatamisi ja wiletsust. Oma abipalumisega Hilda heaks läks ta koguni nii kaugele, et Hildal päris häbi hakkas.

Seda märkas isand ja tähendas:

„Ärge laske pead norgu neiu, Haab. Häda ei anna häbeneda."

Kui Netty lõpetand, sõnas ta:

„Ma olen wäga liigutatud teie saatusest, neiu Haab. Ma oleks ülekohtune, kui teile seda summat kinkimast keelduksin. Olge head.“

Ta wõttis rahataskust wiis wärsket tuhandelist ja ulatas need Hildale.

Hilda ei oskanud, kuidas oma heategijat tänada!

„Pole waja, pole waja!“ tõrjus isand. „Iga õige inimese kohus on nii teha nagu mina tegin. Ja ma tunnen, ma pean weel enam tegema. Teie, neiu Haab, peate parema koha saama. Weel täna lähete teete, kaubad ära ja siis lahkute oma endiselt kohalt. Kas saaksite walmis majawalitsejanna kohaga?“

Hilda kogeles wastamisega, kuid Netty tuli talle appi.

„Miks ei saa! Ta oskab kodu hästi korraldada.“

Näha oli, et isand selle seletusega rahule jäi, kuid siiski küsis ta Hildalt:

„Mis teie arwate?“

„Usun, et saan küll walmis.“

„Wäga hea. Seal saate kümme korda enam palka, kui teie praeguse töö juures.“

„Ma olen teile wäga tänulik!“

„Pole waja tänada!“ sõnas isand, wõttis taskust nimekaardi ja kirjutas sellele adressi peale ning ütles:

„Teie lähete selle kaardiga ühe proua juurde ja seal saate koha. Ma teatan telefoni kaudu teie tulekut juba ette.“

Isand tõusis püsti.

„Lähme,“ sõnas Netty. „Näita kuhu tuleb mina?“

Hilda ulatas kaardi Nettyle.

Netty waatas ja pani siis tasku ning andis isand M . . .-le jumalaga jätmiseks käe.

Kui nad wälja tulid, sõnas Netty:

„Sõidame kohe sinna, muidu wõib see koht käest ära ka weel minna. Minul läks omal ajal üks koht nii käest ära ja oli tööd, enne kui uue asemele sain“

Nad sõitsid.

Wastu wõttis neid keegi paks proua, kes neist paarist toast läbi wiies ühes wäikeses toakeses istuda palus.

Hilda waatas ringi. Seinad olid kaetud waipadega ja toas ainult nahk mööbel, mille keskel suur ümargune laud.

Warsti toodi liköört. Kui Hildale pakuti, tõrkus ta:

„Tänan, ma ei joo!“

Netty ligines talle ja sosistas:

„Sa pead jooma. Täna! Pärast wõid jälle kainust pidada. Kui sa aga täna jonnid, wõib kõik luhta minna ja ma ei saa siis sind ka enam aidata.“

See mõjus. Hilda jõi.

Ja imestas. Ta teadis seni, et wiin kibe on, kuid see, mis ta jõi oli magus, maitsew.

Läks weidi aega, mille jooksul Hilda oma olukorra üle jõudis teateid anda, kui sisse astus tubli tüse meesterahwas.

Proua palus teda lauda, ilma et ta teda oleks tutwustanudki. Kuid nähtawasti oli Netty talle juba enne tuttaw.

Joodi. Seal tuli Hildale meelde, et ta koju minema peab.

„Küll sa jõuad!" rahustas Netty. „Ma tean, see sulle ei meeldi, aga kannata ära. Juba oma tulewiku pärast."

Ja Hilda rahunes.

Joodi ohtrasti. Ja Hilda, keda seni kaine mõistus walitsenud, kaotas tasakaalu ja andus täieste laudkonna meeleollu.

Warsti kadus proua salamahti toast.

Wõõras herra ligines Hildale ikka enam ja enam. Hilda, alkoholist uimane, ei awaldanud ka suuremat wastupanekut, seda kõike naljaks pidades.

Niiwiisi jannates, märkas ta korraga, et Netty uksele liginend ja wäljaminna tahab.

Silmapilguks kadus kõik joowastus peast.

„Netty!"

Hüütaw pööras ümber.

„Kuhu sa lähed?"

„Ma tulen kohe tagasi."

Ja kadus ukse taha.

Herra arwas paraja aja olewat ja kahmas Hildal tugewasti ümbert kinni.

Ehmunud tütarlaps kainenes täiesti ja andis hoobi herrale wastu nägu.

Herra lasi oma käed lahti ja tõusis püsti. Wiha läikis ta silmis.

„Netty!" hüüdis Hilda.

Sel silmapilgul tabas teda herra rusikahoop ja waene tütarlaps kukkus kumuli põrandale.

„Ära karju!“ lükkas herra teda jalaga. Istus siis lauda ja tahtis omale likööri walada, kuid pudelid olid tühjad.

Ta kõlistas.

Warsti awanes uks ja läwele ilmus proua.

„Saatke mulle midagi juua.“

Proua pööras ümber, jättes oma järel lahti ust.

Hilda toibus löögist. Nähes, et uks lahti tuli temal pähe põgenemise mõte.

Ta piilus herra poole. See istus paigal nagu tüdinud ja tema lihaw nägu oli pilwis.

„Sekund on ka aeg!“ käis Hildal peast läbi. Wälgu kiirusel oli ta maast ülewal ja ukse juures. Ta tahtis juba üle läwe astu, kui talle rusikaga rindu löödi.

„Kuhu sa jooksed!“

„Netty!“ karjatas Hilda ja tuikus tagasi.

Uks lükati kinni.

„Noh, kas kodus käidud?“ naeris herra. „Tule siis siia lapsuke ja istu edasi.“

Warsti tuli proua ja tema järel teenija liköörhga.

„Proua!“ kuuldus teisest toast. See oli Netty hääl.

Proua pööras ümber ja rääkis midagi. Selle järele jättis ta kellegiga sõbralikult jumalaga. Hilda sai aru, et see oli Netty!

Proua pööras jälle wõõra juurde.

„Noh, kas teie abielust ei taha midagi wälja tulla?“

„Ei kleebi weel!“ naeratas herra.

„Ma arwan, et mul wist seletada ei pruugi, kus sa praegu oled," pööras proua Hilda poole. „Ja kui sa peaksid minu wastu tõrkumist ülesnäitama, siis tea, et sa siit elawalt ei pääse. Oled sa aga sõnakuulelik, siis wõid sa sama head elu maitsta, kui praegu Netty. Saad aru?"

„Jah," wastas Hilda, kel alandlik iseloom.

„Noh, siis pea end selle järel üles."

„Pole wiga, küll ta harjub!" sõnas herra.

„Tead, täna oled sa selle herra meelewalla all. Kui sa wastu paned, antakse sulle kihwti sisse!"

„Hea küll, hea küll!" rahustas herra. „Küll me läbi saame. Jäta aga julgesti meid kahekesi."

„Pea siis meeles, mis ma ütlesin!" pööras proua weel korraks Hilda poole, tõusis üles ja läks wälja,

Herra jõi.

„Joo!" käskis ta Hildat.

Hilda jõi

„Tule, istu sülle!"

Hilda wiiwitas.

„Noh tule!" lisas herra juurde.

Hilda pidi juba tulema, kuid enne katkes herra kannatus ja ta põrutas:

„Kas tuled juba!!"

See hääl oli nii hirmus, et Hilda hoopis ära hirmutas.

„Ei! Jialgi, ei!" otsustas ta endamisi ja ta mõte töötas kiirelt nagu wälk. „Jialgi! kihwtitagu wõi tapku nad mind!.."

„Kas sa ei tule wõi?" inises herra.

„Ei!“ karjus Hilda. „Andke kihwti!“

„Hea küll!..“ naeris herra ja kõkistas.

Proua tuli.

„Kihwti tahab,“ naeris herra.

„Hea küll. Wõib saada.“

Proua pööras ümber ja tuli warsti teenijaga tagasi.

„Wala klaasi,“ käskis proua.

Teenija walas.

„Ulata preilile.“

Hilda wõttis klaasi wastu, kuid seal wõttis ahastus tema üle wõimust.

„Ema!.. Isa!..“

Ta haaras kätega peast kinni, pillates maha klaasi.

„No noh, preilike, ära wigurda!“ sõnas proua.

Hilda langes põlwili proua ette.

„Halastage minu peale! Laske mind minna!“

„Minna?.. Kas sa hull oled?“

Hilda märkas, mispärast teda minna lasta ei wõi.

„Ma ei räägi kellegile. Mitte ainsale hingelegi!“

„Ei!“ tõrkus proua. „Ainult kaks teed on sul — kas sinna ehk see.“ Ja ta näitas kordamisi esiteks herra ja siis uue täiswalatud klaasi peale teenija käes.

Hilda waatas üles. Siis tõusis püsti, wõttis kähku kandikult klaasi ja jõi selle ühe sõõmuga tühjaks. Laskis siis põlwil ja hakkas palwetama.

„Ega nii noorelt lähe,“ naeris proua. „Üks klaas teeb ainult piina, teine, wõib olla, tapab juba, aga kolmandaga on ots kindel.“

„Andke siis siia, enne kui piinama hakkab!“ karjus Hilda.

„Wala!“ käskis proua teenijat.

Hilda jõi weel kaks klaasi üksteise järele.

„Mis kindel on kindel, joo neljas weel!“

Ja Hilda jõi ning langes uuesti palwetama.

„Kas mõjub?“ küsis herra prouale liginedes.

„Peab mõjuma! wastas see. „See on üle kümne aasta seisnud wiin.“

Warsti jäigi Hilda nõrgaks ja wajus maha.

„Oleme rääkind!“ naeratas proua ja läks ühes teenijaga wälja.

Herra astus Hilda juurde ja tõstis ta woodi.

Õnnetu neiu ei saanud enam maast ega ilmast aru. Ta jamsis.

Wastikuse ilme käis üle herra näo. Kuid lõi käega ja lasi paksud akna eesriided alla.

Õhtu ämarus wahetus pimedusega.

Walge ori.

Kui Hilda ärkas oli juba suur walge. Ta ehmus ja ei saanud kohe aru, kus ta on. Kuid pilku enese ja sassis ning osalt lõhki rebitud riiete peale heites sai ta aru, mis temaga sündinud ja et ta salalõbumaja ohwriks langenud.

Pea walutas kangesti ja süda oli paha.

Nagu oleks tema järele walwatud, nii kohe astus tuppa paks proua ja tema kaasas teenija kandikuga, millel pudel weini, kohwi ja suupisted.

„Noh, mu kallike!“ algas proua lipitsewa häälega. „Kas on paha? Pea walutab?“

Hilda ei wastanud, waid waatas hirmunuil silmil proua otsa nagu ligineks talle kuri murdja ja nagu peaks ta iga silmapilk põgenema.

„Pole wiga kallike!“ trööstis proua. „Kohe on peawalu ära, kui siit paar klaasi weini joote . . .“

„Ei taha!“ tuli Hilda suust.

„Taha ikka, kallike! Peaparandust.“

Ta ligines Hildale.

„Wala sisse,“ käskis ta teenijat. See täitis käsku ja ulatas Hildale weiniga täidetud klaasi.

Hilda wiskas end kumuli patjadesse.

Proua naeratas ja patsutas selja peale.

„Ma räägin ikka ilusasti, kullake! Kui sa ei joo, on sinul enesel paha ja peawalu waewab sind kuni õhtuni, jood aga paar klaasi, on warsti pea selge.“

Kuid Hilda ei liigutanud.

„Hea küll,“ sõnas proua trotslikult. „Ei taha — ei taha. Ega siin wägisi sundimist pole. Ega minu pea waluta, ikka sinu pea. Nii siis — ei taha?“

Ja kui Hilda weelgi ei wastanud, pööras proua ümber ja läks ukse juurde, laskes tüdruku wälja.

Kui uks jälle kinni läks, arwas Hilda, et kõik toast lahkund ja tõstis pea, kuid tema pilk puutus kokku läwel naeratawa proua omaga.

„Tahad peaparandust?“ küsis weel see.

Hilda mattis ruttu jälle pea patjadesse.

Pead wangutades astus proua toast.

Tükil ajal ei julgenud Hilda nüüd pead tõsta, mis walutas, just nagu oleks temas mingisugused jõud midagi raiunud. Kui ta wiimaks siiski julges ringi waadata, nägi ta, et ta tõesti ainuüksi toas.

Ta hüppas woodist maha. Kuid pea oli weel nii segane, et ta tuikus ja oleks maha kukkunud, kui ta mitte poleks saanud woodi najale toetada.

„Ma pean siit põgenema" hakkas seletama tema mõte ja ta waatas toas ringi, kust leida wäljapääse teed.

Toal oli üks suur walge aken. Hilda mäletas, et tuba, kuhu ta õhtul wiidi, oli alumisel korral. Nii ei ole raske hüpata wälja aknast ja seal appi hüüda.

Ta läks akna juurde ja waatas wälja. Tõepoolest ta ou alumisel korral ja akna all paistis ilus aed.

Wälgukiirusel walmines tema peas põgenemise plaan, ruttu waatas ta ringi, kas keegi pealt waatamas ei ole, ja haaras siis aknast kinni, et akent lahti teha ja alla aeda hüpata.

Waewalt sai ta weidi linki keerata, kui kanget raputust käes tundis. Aknasse oli lastud elektri wool.

Hilda tõmbas käe tagasi.

Mis nüüd teha?

Tal tuli meelde, et gumm elektri woolu läbi ei lase, kuid kust seda wõtta?

Nii enese ümber ja toas asjata gummi otsides ja woodi alla waatamiseks kummardades tundis ta pahemal säärel sukatripi õrna wajutust.

„Päästetud!" käis tal peast läbi. Sest nendes sukatrippides oli tihedalt gummi.

Ta wõttis mõlemad sukatripid, mässis need pakfult lingi ümber ja katsus siis linki keerata. See keerdus lahti ja aken awanes.

Ruttu hüppas Hilda põlwedega aknale, kuid sel silmapilgul tundis ta tugewat elektri wapustust kogu kehas ja aknale kukkus ette wäljastpoolt tugew sirm.

Toas oli korraga pimedus.

Hilda taganes akna juurest eemale. Tema mõistus ütles end igasugustest põgenemise katsetest lahti.

Warsti lõi laes olew elektri lambike põlema.

Uks awanes ja proua tuli.

„Anna andeks kallike, et weidi raputada said," algas ta emalikul toonil. „Ei ole parata. Nii juhtub siin alati, kui sa midagi omapead teha tahad. Pea seda ikka ja alati meeles, et sul ainult seda teha tuleb, mis mina käsen ehk minu külalised soowiwad. Siis ainult wõib sinu elu hea olla."

Hilda ei lausunud sõna ja pööras prouale selja.

„Hea küll," sõnas see. „Küll sinu uhkus kaob!"

Ja läks toast.

Warsti tõmmati akna sirm üles ja elektri walgus laes kustus.

Hildal oli selge, et siit majast wäljapääsu ei ole, et warem wõi hiljem ta end ikka enesega kõik lubama peab.

Ta tuikus laua juurde toolile ja langes ahastuses wastu laua äärt kummuli.

See oli hirmsam kui eluaegne sunnitöö.

Elu ja surma wahel.

Läks nädal, teine...

Juba kuu aega oli kestnud Hilda häbi põlw. Kõik tema põgenemiskatsed olid jäänud tagajärjetaks ja alandlik Hilda andus oma saatusele.

Ta nägi ära, et tal wäljapääsu oma piinajate küüsist ei ole ja wiimaks, kui olekski olnud, loobus ta juba isegi põgenemismõttest.

— Kuhu läheb ta oma roojastud ihu ja hingega? Ja ahastus wõttis alati tema üle wõimust, kui ta oma armsa kadunud kodu peale mõtles.

„Isa!.. Ema!.."

Hildal ei olnud enam nuttu. Kõik ta pisarad olid juba äranutetud.

Temale enesele oli selge, et tema sinna urkasse pikaldaselt sureb. Esmalt hing, siis ihu.

Kuid tuli pööre. Hilda jäi haigeks.

Sellel urkal oli olnud ka oma arst, kuid see oli kauemaks ajaks ära sõitnud. Ja warsti tuli teade, et ta koguni niipea tagasi tulla ei saa.

— Mis teha nüüd suguhaige Hildaga? oli äriproua mure. Uut maja arsti ei olnud ja haige juurde külalisi lasta ei wõinud: mõni annab wiha pärast kättemaksmises politseile üles.

Kuid need, kelle käes on inimeste saatus, mängiwad nendega kui kaartidega.

Hilda oli juba kaua üksildusepõlwe maitsenud. Ta oli haige, kuid see, et tema haigust teati ja seda ei arstitud, pani teda paha aimama.

Tuleb ette, et inimene midagi, mida ta kunagi teinud ei ole, mida ta alatuks peab, nagu loomusunnil siiski wahel ise teeb. Ja Hilda, kes kunagi kedagi ei luurand, waatas ühel päewal läbi wõtmeaugu.

Ja mis ta nägi?!

Proua seisis, käed puusas, keset tuba, kuna teenija laua juures klaasi weini walas. Kui klaas täis, wõttis teenija laualt karbikese seest ühe klaasmunakese ja suud kõwasti kinni hoides ning mitte hingates puistis selle sisu klaasi.

Hilda sai aru, et see walge pulber on kihwt.

Ja ta ei eksind. See oli strihniin.

„Pane weel teine," käskis proua. „Wast ei wõta see üks teda maha."

Ja teenija puistas weel teise.

Süda Hilda rinnus kloppis kui surmale minejal.

Teenija pani klaasi lauale ja tõmbas siis põrandalt proua jalge eest ära wäikse waiba ja weidi maas seljaga Hilda poole püsides, tõstis üles mingisuguse luugi.

Nähtawasti tuli sealt sügawusest mingisugust paha lõhna, sest proua wehkles esiteks ninarätikuga ja pärast hoidis nina hoopis kinni.

Teenija seadis luugi tagasi. Hilda sai aru, et kui nüüd luugi peale astuda, siis see langeb ja pealeastuja kukub sügawusse.

Kui waib endiselt luugi peale lastud, waatas teenija küsiwalt proua otsa.

„Noh, las tulla!" sõnas proua.

Hilda taganes ruttu ukse juurest eemale.

Teenija awas ukse.

„Preili Hilda," sõnas ta. „Proua ootab teid."

Hilda läks, warjates oma ärewust.

„Oo, tere, Hildake!" naeratas proua. „Kuidas käsi käib?"

Ja enne kui wastust ära oleks ootanud, pööras ta teenija poole:

„Anna preilile klaas head weini."

Teenija läks laua juurde ja tuli klaasiga Hilda poole.

Ei olnud enam wiiwitada — see oli surm tema silmade ees!

Hoop teenijale rindu lõi ta eemale kuna klaas maha kukkus ja paari sammuga oli Hilda akna juures. Õnneks juhtus olema akna all tool. Hilda hüppas sellele ja lõi teise jalaga wastu akna raami nii et see põrunedes lahti läks.

Proua tõttas põgenejat tabama, kuid enne kui ta käsa külge sai, kukkus Hilda ühes klaasi killudega aeda.

Sel silmapilgul tuli isand M . . . wärawast sisse.

„Appi"! karjus Hilda.

Isand M . . . haaras rewolwri wälja ja sihtis sellega Hilda poole.

„Waiki ehk ma lasen!" ähwardas ta.

„Lase!" wastas Hilda.

Seal kargas isand M . . . Hilda juurde.

„Politsei!" hüüdis Hilda.

Isand M . . . haaras tal ümbert kinni ja toppis rättiku suhu.

Eemal kõndiw politseinik waatas ringi — ta ei saanud aru, kust poolt hüüti.

Et teda rahustada, nagu oleks ta waletanud, hüüdis isand M . . .

„Woorimees!"

Eesmalt liginesid tänawal käiad.

„Sa saad wabaduse ja palju raha, kui sa waikid," ütles isand. „Kui sa aga karjud, teed küll meile paha, aga ennast sa ka ei aita. Üks kuul ja sinu lõpp! . ."

Mingisugune rahustaw mõte nagu wärske tuuleõhk lahutas Hilda pead. Ta jäi rahulikuks.

Jäi rahulikuks ka siis, kui inimesed mööda läksid.

„Noh, täitke oma lubamist!" sõnas ta siis oma wahile.

„Lähme!" sõnas see.

Nad läksid wärawast wälja.

Ligines woorimees.

„Sõidame."

Hilda astus kalessi. Ta julgus tuli tagasi.

Nad sõitsid T . . . tänawale nr. 2-a.

„Tohin teid sisse paluda?" küsis isand.

„Olge head," wastas Hilda. „Aga kas lubate oma rewolwri minu kätte."

Isand andis ja nad astusid tuppa.

Kui Hilda sealt kahe tunni pärast tuliuutes riietes, mis teenija magasinist toonud, välja astus, oli ta rikas. Kuid selle eest oli ta lubaduse annud kõigest sellest loost waikida.

Kuid enam kui raha, waigistas Hilda südant see, et tal siis täieline õigus oli jäetud politsei poole pöörata, kui isand M . . . ja see proua oma tegewust jatkaksid.

Kui ta isand M . . . juurest wälja astus, tuli talle wastu Netty.

Selle imestus ei olnud mitte wäike.

„Kas ka?" küsis ta nagu sõbralt.

„Alatu!" wiskas talle Hilda üle õla. „Sinu teenistus on läbi."

Isand M . . . pidas oma sõna ja proua, kes seda häbikohta pidanud, sõitis teisse linna. Seal juhtus temale õnnetus ja nüüd peale paranemist elab ta waeseid päiwi, igatahes hulga waesemaid, kui omal ajal Hilda.

Hilda sõitis terwist parandama, ja tuli täiesti kosununa tagasi. Ning warsti elas tema pere tõeste selles rikkuses, mida unistanud ta enne kinos.

Kuid mis Hildas tapetud, oli süda. Ja seda ei rõõmustannd enam see hiilgus ja toredus. Ta ei olnud enam nii õnnelik, kui oma endises nooruse hingelises ja ihulises puhtuses

Et ennast trööstida, pühendas ta oma elu heategewusele ja nüüd, elatand naisterahwana, wõib

ta kõigist austatuna rahumeelegu oma minewiku peale tagasi waadata.

Ühenduse minewikuga katkestas tema õnnelik abielu ja tema wäike lapsuke on tema kallim tulewiku lootus.

K. Brandies'e raamatukauplus

Tallinnas, Suure Tartu m. № 22.

Mitmesugused raamatud:

Kivilombi Ints. Ilus Armilde. Hind 25 mk.

Uus ja õige käewaataja ning kaarditark. Hind 25 mk.

Kivilombi Ints. 7 uut Nalja kupleed. Hind 15 mk.

Isamaa äraandja ehk **ilmasüüta hukkamõistetud.** 35 mk.

Jakob Kõrv. Ben Hur ehk Kolgata. 13 annet. H. 50 m.

J. Mändmets. Mülkas. Hind 15 mrk.

H. Kümmel. Pagana preester ja misjonär. H. 15 m.

Ada Linden. Jumalik saatus. Hind 15 mrk.

V. Vabadik. Varga päevaraamat. Hind 20 mrk.

Sven Hedin'i reisikirjadest. Himalaja takka. H. 20 m.

Marie Schveiker. Raskesti katsutud. Hind 15 mrk.

Armin Stein'i järele H. Oras, Martin Lutherus ja Grahv Erbach. Ajaloolik jutustamine. H. 50 m.

Dr. **V. Schiele.** Eestikeele H. Oras. Sakslaste seltsis Buuri sõjas. Hind 100 mrk.

Elise Aun. Kibuvitsa õied. Luuletused. H. 10 mk.

J. Punisson. Orult ja mäelt. Luuletused. H. 10 mk.

A. Tombach. Kaljuvald. Luuletused. Hind 10 m.

O. Brunberg. Saksakeele iseõpetaja. Hind 50 mk.

E. Treumann. Praktikaline õpetus metsavahtidele. Hind 15 mrk.

Villiam Valker Atkinsson. Tahtejõud ning vaimuteravus äri ning igapäevases elus. Uinuvate vaimujõudude äratamine, teritamine ja õigeste tarvitamine. Hind 30 mrk.

Voog I. Kirjatööde kogu toimekond: Ed. Hubel, Hugo Raudsepp, J. W. Weski. Hind 75 mrk.

J. Piper. Biologialised kirjad. Zytologia ehk rakuketeadus. Piltidega. Hind 40 mrk.

K. Brandies'e raamatu

Tallinnas, Suure Tartu m. № 22.

Dr. **K. Lambert'i** järele A. Liblik. Maailma rahvad II. Hind 30 mrk.

Tervishoiu raamat. Juhatus, kudas tervist hoida. Paljude piltidega. Hind 100 mrk.

Kuivad galvanielemendid. Õpetus, kudas kodusel viisil mitmesuguseid kuivi patareisi taskulampide, elektrikellade j. n. e. jaoks valmistada. Hind 15 marka.

Aleksander Kann. Konstitutsiooniline riigikord. Professor G. Scherchenevitshi järele. Hind 30 mrk.

A. Hanko. Ühistegevus. Tarvitajate ühisused. H 10 m.

A. Trilljärv. Tasuja. Kurbmäng kuues pildis. H. 100 m.

Krakau kloostri saladused ehk Barbara Ubrik. Põnev romaan 320 lhk. Hind 250 mrk.

Uued armastuse kirjad. Lisa: Postmarkide tähendused, orakel ja muud lõhustused. Hind 50 m.

Pidu laulik. Hind 15 mrk.

Kivilombi Ints. Röövitud naisterahvas. Romaan Tallinna elust. Hind 30 mrk.

Kivilombi Ints. Apollo. Tasku näitelava. H. 15 m.

Heindrik Saar. Otsekohesus. Hind 40 mrk.

Rudolf Zero. Kontrollpesad ja nende tarvitamine kanapidamises. Hind 20 mrk.

Kivilombi Ints. Jüri Rumm ja õnnetu taluneiu. H. 25 m.

Kivilombi Ints. Nalja album. Hind 12 mrk.

Postiga tellijaid palun raamatu hinna markides ära saata.

W. Ehrenpreis'i trükk, Tallinnas.